

בית המדרש שאתה צריך כל השנה — זקוק גם הוא לך!

אליך, מתפלל יקר!

כן, אליך, שנהנה בכל ימות השנה מבית המדרש השכונתי. אותו בית מדרש שאולי אינך נמנה, אינך משתייך לחסידות שלו, אתה הרי שייך לקהילה גדולה ומפוארת. אולי אתה מחסידי תולדות אפרים, המסתופפים בצלו של רבם הנערץ, בקהילה גדולה, מאוחדת ומגובשת.

ואולי אתה בכלל מחניכי הישיבות, מתלמידיה של ישיבת נר חיי יצחק המפורסמת.

ובצדק! אם זאת הקהילה שלך יש לך את הקהילה שלך, את רבותיך, את החברים שלך ואת בית המדרש המרכזי שבו אתה מרגיש בבית. איש אינו מבקש ממך לוותר על כל אלה.

אבל יש עוד בית מדרש אחד בחיים שלך.

כן, אותו בית מדרש השוכן ממש ליד ביתך.

כשאתה ממחר בערב שבת, והמנחה בבית המדרש המרכזי אינה מסתדרת עם סדר יומך, אתה יודע היטב היכן תמצא מניין קרוב ונוח.

כשאתה חוזר מיום עמוס וזקוק למנחה ומעריב בשעה המתאימה לך, שוב עומד לרשותך אותו בית מדרש שכונתי.

כשאתה זקוק למקווה חם, לחדר קפה מסודר, לכוס שתייה חמה או לאוצר ספרים עשיר — הדלת פתוחה בפניך.

איש אינו שואל אותך לאיזו קהילה אתה שייך. איש אינו בודק אם אתה חסיד של האדמו"ר המקומי, אם למדת במוסדות הקהילה או אם שמך מופיע ברשימת חבריה.

אתה יהודי. אתה צריך בית מדרש. והדלת פתוחה!

כך יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, שנה אחר שנה.

וכשנוח לך — גם החברה מתאימה לך!

והרי בינינו, מתפלל יקר, גם החברה אינה זרה לך כל כך.

במשך כל ימות השנה, כשנוח לך להתפלל בבית המדרש השכונתי, אתה פוגש שם את החברים שלך, את השכנים שלך, את האנשים שאתה מכיר היטב.

אתה משוחח איתם אחרי התפילה, יושב איתם בחדר הקפה, מחליף מילה טובה, מתעניין בשלומם ומרגיש בנוח לחלוטין.

באותם רגעים אינך מרגיש זר, אינך מרגיש אורח, ובוודאי אינך מוטרד כל כך מהשאלה לאיזו קהילה שייך כל אחד מהנוכחים.

כשנוח לך — גם בית המדרש מתאים לך, גם החברה מתאימה לך, וגם האווירה מתאימה לך.

אבל כשמגיעים הזמנים החשובים, השבתות המיוחדות, או אותן תפילות שבהן אתה רוצה להרגיש את עוצמת הקהילה המרכזית שלך, פתאום אתה נזכר:

רגע, הרי אני בכלל לא שייך לכאן!

וכי מה יאמרו? שמא יחשוב משהו שאני נמנה עם חסידי המקום? אולי יעלה בדעתו של מאן דהוא שהחלפתי את השתייכותי הקהילתית?

חלילה וחס!

אני הרי שייך לבית המדרש הגדול, לקהילה המפורסמת, לציבור שאליו השתייכו אבותי ושאליו אני מחנך את ילדיי.

והכול טוב ויפה.

איש אינו חולק על חשיבות ההשתייכות לקהילה, על ההתקשרות לרבותיך ועל מקומו של בית המדרש המרכזי בחייך.

אבל האם ההשתייכות לקהילה אחת צריכה לבוא על חשבון האחריות לבית מדרש אחר, שאתה נהנה ממנו כל השנה?

מי מחזיק עבורך את בית המדרש?

מתפלל יקר, האם עצרת פעם לחשוב על הצד השני?

מי דואג שבכל בוקר תמצא מקווה חם ונקי? מי משלם את חשבונות החשמל והמים? מי דואג שיהיה מניין גם בשעות שאינן נוחות כל כך? מי עומד מאחורי חדר הקפה, הניקיון, התאורה, הספרים והתחזוקה?

מאחורי כל בית מדרש שכונתי עומדים אברכים יקרים, גבאים מסורים, אנשים שמשקיעים מזמנם, מכוחם ולעיתים גם מכספם, כדי שהמקום ימשיך להתקיים.

לא תמיד אתה רואה אותם בשעות שבהן הם עמלים. לא תמיד אתה יודע כמה מאמצים נדרשים כדי שהכול יהיה מוכן ומסודר בשעה שאתה נכנס.

אבל הם שם.

דואגים, טורחים, מתאמצים ונושאים בעול.

הם אינם מחזיקים את המקום רק עבור בני קהילתם.

הם מחזיקים אותו גם בשבילך!

בשביל אותה מנחה של ערב שבת. בשביל אותו מעריב מאוחר. בשביל אותו בוקר חורפי שבו אתה זקוק למקווה חם. בשביל כל אותם רגעים שבהם בית המדרש הסמוך לביתך הוא המקום הנוח והזמין ביותר עבורך.

וכשאתה נכנס, הכול מוכן. האור דולק, המקום נקי, המים חמים, הספרים מונחים במקומם, והמניין מתקיים.

אתה נהנה מכל אלה, ובצדק.

אבל האם שאלת את עצמך פעם מה אתה נותן בחזרה?

וכאן מגיעה הזעקה האמיתית!

ולמען האמת, לא תמיד מדובר במניין שחסר לו העשירי. לא תמיד מדובר בבית מדרש הנאבק על עצם קיומו, ולא תמיד זקוקים דווקא לך כדי שהתפילה תוכל להתקיים.

לפעמים המניין מלא, התפילות מתקיימות כסדרן, ובכל זאת — משהו כואב!

כואבת ההתעלמות.

כואבת התחושה שבית המדרש טוב ונחוץ כל עוד הוא משרת את הנוחות האישית שלך, אבל ברגע שנדרש ממך מאמץ קטן, ברגע שהשעה אינה מתאימה בדיוק לסדר יומך, ברגע שהתפילה במקום אחר נראית לך נוחה יותר – פתאום בית המדרש השכונתי נשכח מלבך.

כל השנה אתה יודע היטב למצוא את הדרך אליו.

כשאתה צריך אותו, הוא תמיד שם בשבילך.

אבל כשהוא זקוק למעט יחס, למעט השתתפות, להרגשה שגם אתה רואה בו מקום שראוי לחזקו – פתאום אינך מרגיש שייך.

וזו הנקודה הכואבת ביותר: לא תמיד חסר מתפלל נוסף, לפעמים חסרה תחושת השותפות!

אותם אברכים מסורים אינם מבקשים ממך טובה אישית. הם אינם מצפים שתעזוב את קהילתך, ואינם דורשים שתישא בעול כמוהם.

אבל האם לא מגיע להם להרגיש שהאנשים הנהנים מפרי עמלם במשך כל השנה אינם רואים בבית המדרש רק מקום לקבל ממנו, אלא גם מקום שראוי לתת לו?

שגם כשקצת קשה, גם כשפחות נוח, גם כשאין לך צורך אישי דווקא במניין הזה – אתה מסוגל לומר לעצמך:

היום אני בא לכאן, לא מפני שאני צריך את בית המדרש, אלא מפני שאני רוצה לחזק אותו!

כי לא תמיד בית המדרש זקוק לעשירי למניין.

לפעמים הוא זקוק לראשון שיראה שאכפת לו!

ולפעמים עצם ההשתתפות שלך, עצם העובדה שלא שכחת את המקום ברגע שאינו משרת את נוחותך, נותנת לאותם נושאים בעול כוח ועידוד יותר ממה שאתה מסוגל לשער.

כשהחברה מתאימה לך – האם גם האחריות מתאימה לך?

והרי אותם חברים שפגשת במשך כל השנה עדיין נמצאים שם.

אותם שכנים שאיתם שוחחת בחדר הקפה, אותם אברכים שקיבלו אותך בסבר פנים יפות, אותם מתפללים שלצדם עמדת בתפילות הנוחות לך – כולם עדיין שם.

אז מה השתנה?

האם פתאום החברה כבר אינה מתאימה לך?

האם פתאום בית המדרש כבר אינו ראוי שתתפלל בו?

או שמא רק דבר אחד השתנה: הפעם לא אתה זקוק כל כך לבית המדרש, אלא בית המדרש זקוק למעט יחס ממך?

וכי בית מדרש ראוי לחברתך רק כשנוח לך, ולא לחיזוקך כשקצת קשה לך?

הרי חברות אמיתית אינה נמדדת רק ברגעים שבהם הכול מסתדר בדיוק כפי שרצית.

גם שותפות אמיתית אינה יכולה להיות חד-צדדית.

אי אפשר לראות בבית המדרש מקום שהוא חלק בלתי נפרד מחיי היום-יום שלך, ובאותה נשימה להתייחס אליו כאילו אין לך כל קשר לאחריות להחזקתו.

אין הכוונה שכל מי שנכנס לבית מדרש נעשה מחויב לכל צרכיו. אבל מי שנהנה ממנו בקביעות, מי שרואה בו כתובת זמינה ונוחה במשך כל השנה, ראוי שלפחות ירגיש הכרת הטוב כלפי המקום וכלפי האנשים העמלים למענו.

כי המקום שאתה מרגיש בו בבית כשנוח לך — ראוי שלא תרגיש בו זר כשקצת קשה לך.

איש אינו מבקש ממך לעזוב את קהילתך!

וכאן חשוב להבהיר דבר יסודי.

איש אינו מבקש ממך לעזוב את קהילתך. איש אינו מצפה שתוותר על תפילותיך אצל רבך, על מנהגי אבותיך או על השתייכותך הטבעית.

חלילה!

ההתקשרות לרבנותיך וההשתייכות לקהילתך הן חלק חשוב ויקר מחייך.

אבל בין נאמנות לקהילה אחת לבין התעלמות מצרכיו של בית מדרש אחר — יש מרחק גדול.

אפשר להיות חסיד נאמן של רבך, בן מסור לקהילתך, ובאותה נשימה גם ידיד נאמן של בית המדרש השכונתי.

אפשר להתפלל את רוב התפילות בבית המדרש המרכזי, ובכל זאת להקדיש מדי פעם תפילה לבית המדרש הסמוך לביתך.

ולא רק כאשר הדבר נוח לך.

אדרבה, לפעמים דווקא כשהדבר דורש ממך מעט מאמץ.

אין צורך לשנות את אורחות חייך. אין צורך בהצהרות גדולות או בקבלת התחייבויות כבדות.

לפעמים די בתפילה אחת, בהשתתפות אחת, בהחלטה קטנה שלא להתעלם.

כי כשאתה נכנס לבית המדרש בשעה שהוא זקוק לחיזוק, אינך רק עוד מתפלל.

אתה נותן כוח לגבאי עייף. אתה מעודד אברך שמוסר את נפשו על המקום. אתה מחזק ציבור העמל להמשיך ולהחזיק מקום של תורה ותפילה.

ובעיקר, אתה מראה להם שהם אינם לבד!

אל תחכה ליום שבו תרגיש בחסרונו!

חשוב לרגע מה יקרה אם בתי המדרשות השכונתיים ייחלשו חלילה.

אם הגבאים יתייאשו, אם המניינים יתמעטו, אם כבר לא יהיה מי שיישא בעול.

פתאום תגלה שאין מנחה בשעה הנוחה לך. אין מעריב קרוב. אין מקווה חם ליד הבית. אין חדר קפה, אין אוצר ספרים פתוח, ואין אותה פינה של תורה ותפילה שהתרגלת לראות בה דבר מובן מאליו.

ורק אז תבין עד כמה היית זקוק לבית המדרש שמעולם לא הרגשת שייך אליו.

אבל גם אם בית המדרש ימשיך להתקיים, וגם אם לא יחסר בו מניין — האם משום כך מותר לך להתעלם?

האם כל עוד אחרים מצליחים לשאת בעול, אתה פטור אפילו מהשתתפות קטנה?

האם העובדה שיש מי שדואג לכל צרכיך צריכה להפוך את הדאגה הזאת לדבר מובן מאליו?

בית מדרש אינו רק קירות, ספסלים וסידורים. בית מדרש הוא ציבור של יהודים, הוא מקום של תורה ותפילה, והוא נשען גם על הלב של האנשים שסביבו.

וכשאנשים מתרגלים רק לקבל ממנו, מבלי להרגיש כלפיו אחריות, משהו בחוסנו של המקום הולך ונחלש.

לא תמיד רואים זאת במספר המתפללים.

לפעמים רואים זאת בעיניו של הגבאי, בתחושתם של האברכים, בהרגשה שהכול מוטל על כתפיהם, בעוד רבים כל כך נהנים מן המקום ואינם חושבים כלל על המאמץ שמאחוריו.

מתפלל יקר, הקריאה היא אליך!

לא אל מישוהו אחר.

לא רק אל חברי הקהילה המקומית.

לא רק אל הגבאים ואל האברכים שכבר נושאים בעול.

אליך, שנהנה מבית המדרש בכל ימות השנה!

בפעם הבאה שאתה שוקל היכן להתפלל, חשוב לרגע לא רק היכן יהיה לך נוח יותר, אלא גם היכן תוכל להועיל יותר.

בפעם הבאה שאתה שומע שבית המדרש השכונתי זקוק לחיזוק, אל תמהר לומר לעצמך: הרי אינני שייך לקהילה הזאת.

אתה אולי אינך שייך לקהילה, אבל בית המדרש הזה בהחלט שייך לחיך.

אתה משתמש בו. אתה נהנה ממנו. אתה פוגש בו את חבריך. אתה מוצא בו מענה לצרכיך.

האם אין בכך סיבה מספקת להרגיש כלפיו מעט אחריות?

לא מבקשים ממך להגיע לכל התפילות.

לא מבקשים ממך לוותר על בית המדרש המרכזי שלך.

מבקשים ממך רק דבר אחד:

אל תהיה שם רק כשנוח לך. תהיה שם לפעמים גם כשצריכים אותך!

וכשאתה רואה את אותם אברכים מסורים הנושאים בעול, אל תראה בהם רק את האנשים שמספקים לך את צורכי בית המדרש.

ראה בהם שותפים שלך.

כי הם מחזיקים עבורך את המקום, ואתה יכול לתת להם את הכוח להמשיך.

בית המדרש זקוק לך — ואתה זקוק לו!

מתפלל יקר!

בית המדרש השכונתי אינו מבקש ממך שתעזוב את הבית הגדול שלך.

הוא רק מבקש שלא תשכח שגם הוא בית בשבילך.

הוא אינו מבקש שתהיה חסיד של המקום.

הוא רק מבקש שתהיה יהודי שאכפת לו מהמקום.

הוא אינו מבקש שתגיע רק כשהדבר נוח לך.

הוא מבקש שלפעמים תגיע דווקא מפני שהוא זקוק לך.

זכור היטב:

כשאתה מחזק את בית המדרש — אתה בעצם מחזק את עצמך.

כי בית המדרש שאתה נהנה ממנו כל השנה אינו יכול להישען לעולם רק על אותם יחידים הנושאים בעול.

גם לך יש חלק בו.

גם לך יש אחריות כלפיו.

ולא תמיד האחריות הזאת נמדדת בכסף, במספרים או בשאלה אם בלעדיך יהיה מניין.

לפעמים היא נמדדת בדבר פשוט הרבה יותר:

האם אתה זוכר את בית המדרש גם ברגע שאינך זקוק לו?

אל תיתן לאותם אברכים מסורים להרגיש שהם לבדם במערכה.

הושט להם יד. היכנס לתפילה. חזק את המקום. הראה שאכפת לך.

כי בית המדרש שאתה צריך כל השנה — צריך גם אותך.

ובית מדרש שאתה מרגיש בו בבית כשנוח לך, ראוי שתיתן לו להרגיש שאתה בן בית גם כשקצת פחות נוח לך.